

12.01.2026

50/00.01.06/202612.01.2026

Joensuun kaupunki /
tilakeskus

hanna.matikainen@joensuu.fi

Viite Lausuntopyyntö, 5.12.2025

Asia JOENSUU, lausunto suojellun rakennuksen purkamisesta osoitteessa Rantakatu 31 (entinen kauppapilaitos / konservatorio)

Joensuun kaupungin tilakeskus pyytää Pohjois-Karjalan alueellisen vastuumuseon lausuntoa rakennuksen purkamisesta osoitteessa Rantakatu 31, Joensuu. Entisenä kauppapilaitoksena ja konservatoriona tunnettu rakennus on asemakaavasuojelun lisäksi huomioitu maakuntakaavassa maakunnallisesti merkittävänä rakennettuna kulttuuriympäristönä.

Tilakeskuksen toimittamassa lausuntopyynnössä asia kuvataan seuraavasti: "Kaupungilla / tilakeskuksella on tahtotila purkaa Rantakatu 31:n asemakaavan suojelumerkintä sr-1 valtuuston päätöksellä (uuteen rakentamislakiin nojaten) ja näin myös itse rakennus. Rakennuksen käytöstähän on luovuttu sisäilmaongelmia takia ja rakennus vaatisi mittavia korjaustoimenpiteitä. Kaupungilla ei ole osoittaa rakennukselle käyttäjää. Kaupunki yritti myydä rakennusta ja alustava sopimus yksityisen rakennusliikkeen kanssa rakennuksen myynnistä olikin jo olemassa, mutta ostaja vetäytyi, vaikka tontille oltiin laadittu kaavamuutosta heidän kanssa yhteistyössä."

Alueellinen vastuumuseo on tutustunut lausuntopyyntöön sekä sen yhteydessä toimitettuihin asiakirjoihin ja kommentoi purkamisasiaa niiden perusteella seuraavasti.

Rakennus on valmistunut vuonna 1957 arkkitehti Unto Tupalan suunnittelemana. Tupala toimi 1950–60-luvuilla Joensuun ensimmäisenä kaupunginarkkitehtina. Rakennus palveli aluksi Joensuun kauppapistoa, ja vuosina 1976–1978 se saneerattiin Joensuun musiikkiopiston (konservatorion) käyttöön.

Kohteen merkittävyys, historiallinen todistusvoimaisuus ja arkkitehtoninen arvo on tuotu esiin useissa selvityksessä ja kaavaprosesseissa: voimassa olevassa Pohjois-Karjalan maakuntakaavassa rakennus on huomioitu maakunnallisesti merkittäväksi (ma/km), Joensuun seudun yleiskaavan yhteydessä laaditussa kulttuuriympäristöselvityksessä (Suoranta, 2005) ja keskustan osayleiskaavan yhteydessä tehdyssä kulttuuri- ja rakennushistoriallisessa selvityksessä (Piiparinen, 2011) rakennus arvioitiin seudullisesti merkittäviksi ja rakennusta suositeltiin suojeltavaksi. Vuonna 2024 hyväksytyssä asemakaavassa rakennuksen Yläsatamakadun puoleinen siipi suojeltiin kaavamerkinnällä sr-1 (suojeltava rakennus, joka on rakennustaiteellisesti arvokas tai kaupunkikuvan säilymisen kannalta tärkeä. Rakennusta ei saa purkaa eikä siinä saa suorittaa sellaisia korjaus- tai muutostöitä, jotka vaarantavat rakennuksen rakennustaiteellisesti arvokkaan tai kaupunkikuvan kannalta merkittävän luonteen säilymisen).

Kohteesta laaditun rakennushistoriaselvityksen (Ark-Byroo, 2021) mukaan rakennus edustaa aikakautensa arkkitehtuuria, joka kuitenkin eroaa muista saman ajan koulurakennuksista Joensuussa, ja siihen tehdyt muutokset ovat olleet hillittyjä lukuun ottamatta 1970-luvun saneerausta. Selvityksen mukaan kohteen historiallinen arvo on seudullinen ja sen kaupunkikuvallinen asema ruutukaava-alueella on merkittävä. Rakennus muodostaa kaupunkikuvallisen parin Rantakadun toisella puolella sijaitsevan entisen tyttökoulun kanssa, ja sopii massaltaan sekä korkeudeltaan ympäröivään korttelirakenteeseen.

Suunnittelualue on osa maakunnallisesti ja osin valtakunnallisesti arvokasta Pielisjoen länsirannan miljöökohdetta (keskustan osayleiskaavassa ma-107), jossa Rantakadun rakennukset muodostavat merkittävän länsirannan siluetin. Lisäksi alue rajautuu Joensuun rantapuistovyöhykkeen valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY).

Museo pitää erittäin valitettavana, että maakunnallisesti merkittävä ja tuoreessa asemakaavassa suojeltu rakennus halutaan purkaa. Purkaminen heikentää alueen kulttuuriarvojen säilymistä sekä tekee hallaa Joensuun kaupungin ilmastotavoitteille. Kaupunki on asettanut itselleen kaupunkiympäristöä ja maankäytön suunnittelua koskevia tavoitteita (*Joensuu, ilmastopolitiikan edelläkävijä – Joensuu on hiilineutraali jo vuonna 2025*) sekä saanut Ympäristöministeriön myöntämää rahoitusta Hiilineutraali kiertotalouskaupunki – suunnitellen ja rakentaen (HIKKA) -hankkeelleen. Hankkeen tarkoituksena on muuttaa Joensuun kaupungin kaupunkiympäristön toimialan toimintatapoja pysyvästi niin, että kaikessa toiminnassa otetaan huomioon kiertotalouden ja vähähiilisuuden näkökulmat.

Uusimpien tutkimusten mukaan (mm. Ympäristöministeriön julkaisu *Purkaa vai korjata? Hiilijalanjälkivaikutukset, elinkaarikustannukset ja ohjaukseinot, 2021*) olemassa olevan rakennuksen korjaaminen on ilmastomuutoksen hillitsemiseksi kannattavampaa kuin purkaminen ja uuden rakentaminen. Purkamisella paitsi heitetään hukkaan materiaalia ja tehtyä työtä myös aiheutetaan päästöjä.

Pohjois-Karjalan alueellinen vastuumuseo ei puolla rakennuksen purkamista. Museon näkemyksen mukaan kohteen suojelumerkinnän (sr-1) poistamiselle ei ole esitetty sellaisia perusteita, jotka ylittäisivät kohteen historialliset, arkkitehtoniset ja kaupunkikuvalliset arvot. Purkamisen sijaan onkin tärkeää tarkastella ennakkoluulottomasti rakennuksen uusia ja vaihtoehtoisia käyttö- ja tilaratkaisuja: näin tuettaisiin sekä kulttuuriperinnön säilymistä että kaupungin ilmasto- ja kiertotaloustavoitteita. Rakennus on ollut Joensuun kaupungille tärkeiden toimintojen koti lähes 70 vuoden ajan – sellaisena sen soisi myös säilyvän.

museonjohtaja

Tarja Raninen-Siiskonen

intendentti

Mikko Westman

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti asianhallintajärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamossa.

JAKELU

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Museovirasto